

Suomen kirkkohistoriallinen seura - Finska kyrkohistoriska samfundet ry

Hannu Mustakallio

Perustaminen

Ajatus erityisen kirkkohistoriallisen seuran perustamisesta syntyi 1880-luvun jälkipuoliskolla papiston keskuudessa, joka halusi nousta puolustamaan arvostelun kohteeksi joutunutta luterilaista kirkkoa. Ns. yleisissä yksityisissä pappeinkokouksissa, jotka on erotettava papiston virallisista synodaalokokouksista, hahmottui ohjelma kirkollisten uudistusten toimeenpanemiseksi. Taustalla oli sekä vapaamielisyyden että vapaakirkollisuuden esittämä kritiikki luterilaista valtiokirkkoa vastaan.

Lappeenrannan pappeinkokouksessa elokuussa 1887 esitti Mikkelin lyseon uskonnonlehtori Jaakko Päivärinta pohdittavaksi kysymyksen Teologisen kirjallisuuden seuran ja Kirkkohistoriallisen seuran perustamisesta. Edellisen tuli "ottaa haltuunsa" kirkollisten kirjojen painattaminen; jälkimmäisen tehtävänä taas oli "pitää huolta kirkkohistoriallisten lähdetien keräilemisestä kaikissa maamme osissa". Kahden teologisen seuran syntysanojen lausuja oli aikoinaan ollut perustamassa Kansanvalistusseuraa ja toiminut sen sihteerinäkin.

Hankkeen valmistelu eteni Tampereella 1888 pidetyn pappeinkokouksen kautta Kuopioon, minne Suomen papisto kokoontui seuraavana kesänä. Asiasta käytiin laaja keskustelu, josta ei puuttunut vastustavia tai epäileviä mielipiteitä. Päivärinnan tarmokas esiintyminen johti osaltaan siihen, että kokouksen osanottajat päättivät perustaa ehdotetut kaksi seuraa. Teologisen kirjallisuuden seuran sijaintipaikaksi tuli Kuopio, Kirkkohistoriallisen seuran taas Helsinki. Seuran perustamisvuotena voidaan siis pitää myös vuotta 1889.

Kysymys oli kirkollisten uudistuspyrkimysten ohella fennomaanisen (suomalaiskansallisen) ohjelman toteuttamisesta kirkon piirissä. Teologisen kirjallisuusseuran tehtävä liittyi "kansaisen kirkon" ylläpitämiseen, niin kuin muuan pappi totesi. Kirkkohistoriallisen seuran tarpeellisuutta sama osanottaja perusteli sillä, ettei tarvinnut olla "tieteellinen teologi" voidakseen koota lähteitä, kunhan vain oli "kansaisesti mielistynyt ja tieteeseen harrastukseen herännyt". "Sillä jos kansa ja kirkko ei pidä historiataan kunniaissa, ei sen juuret pysy terveinä."

Kaksoishankkeen jatkovalmistelun Kuopion pappeinkokous uskoi kolmimiehiseen toimikunnalle, johon kuuluivat Helsingin yliopiston kirkkohistorian professori Herman Råbergh, Kuopion lyseon rehtori Johannes Schwartzberg ja lehtori Päivärinta. He jättivät molempien seurojen sääntöehdotuksen senaatille, joka vahvisti säännöt kesäkuun 30. päivänä 1891. Kirkkohistoriallisen seuran osalta ne olivat professori Råberghin käsialaa. Seuran tarkoituksena oli "koota ja julaista Suomen kirkon historiaa koskevia tietoja sekä yleensä koettaa saada Suomen kirkon elämätä ja oloja entisinä ja nykyisinä aikoina likemmin tunnetuiksi" (1 §). Sen "toimikunnan" (johtokunnan) tehtävänä taas oli "keräillä Suomen kirkkohistoriaa koskevia tietoja, tarkastaa, järjestää ja julaista ne, hoitaa seuran varoja, kutsua jäseniä sekä vuosikokoukselle ehdoittaa seuran kunniajäseniä ja muutoin voimia myöten koettaa edistää seuran tarkoitusta" (§ 4).

Seurat järjestäytyivät virallisesti Mikkelin yksityisen pappeinkokouksen yhteydessä elokuussa 1891. Kirkkohistoriallisen seuran ensimmäiseen johtokuntaan eli "toimikuntaan" valittiin seitsemän jäsentä. Puheenjohtajana toimi professori Råbergh ja sihteerinä pastori Ad. Neovius. Muut jäsenet olivat Helsingin läänin vankilan saarnaaja pastori Elis Bergroth, käytännöllisen teologian professori O. I. Colliander, Uudenkaupungin kirkkoherra rovasti J. A. Cederberg, Jyväskylän seminaarin johtaja, teol. kand. professori K. G. Leinberg ja Hämeenlinnan lyseon uskonnonlehtori J. S. Pajula. Papiston ohella Kirkkohistoriallisen seuran johtomiehet edustivat teologista tiedekuntaa ja koululaitosta.

Toiminta käynnistyi verkkaisesti. Johtokunta piti ensimmäisen kokouksensa vasta 29.5. 1892. Kahtena seuraavanakin vuonna se kokoontui vain kerran.

Ensimmäinen julkaisu ilmestyi 1895. Se käsitti Råberghin kirjoituksen *Finska Kyrkohistoriska Samfundet och dess arbetsfält* (osapainoksessa suomenkielinen versio *Suomen Kirkkohistoriallinen Seura ja sen työ-ala*), seuran säännöt sekä luettelon johtokunnan jäsenistä ja asiamiehistä. Samaan niteeseen sisältyi Leinbergin julkaisema *Det odelade finska biskopsstiftets herdaminne*. 197-sivuinen teos aloitti Suomen Kirkkohistoriallisen Seuran Toimitusten sarjan (ruotsiksi vielä *Finska Kyrkohistoriska Sällskapets Handlingar*).

Edellä mainittu Råberghin kirjoitus ilmestyi myös pastori Elis Bergrothin toimittamassa papiston äänenkannattajassa *Vartijassa* otsikolla *Suomen Kirkkohistoriallinen Seura ja sen työala*. Vuonna

1898 seura alkoi julkaista sarjaa *Suomen Kirkkohistoriallisen Seuran Pöytäkirjat liitteineen - Finska Kyrkohistoriska Samfundets Protokoll och meddelanden*. (Julkaisutoiminnasta jatkoa kohdassa 11).

Seura sai pysyvät muodot kokouskäytäntönsä, kun se toukokuussa 1895 tehdyn päätöksen mukaan pyrki pitämään kuukausikokouksia lukukausien aikana kunkin kuukauden ensimmäisenä maanantaina (Johtok. ptk. 2.5. 1895 § 4). Seura vietti ensimmäistä vuosijuhlaansa 19.1. 1898, pyhän Henrikin päivänä. Molemmat perinteet ovat jatkuneet meidän päiviimme saakka.

Kirkkohistoriallinen seura, jonka perustamisen ja säännöt senaatti oli virallisesti vahvistanut, merkittiin yhdistysrekisteriin 10.1. 1922 (rekisterinumero 7400).

Seuran puheenjohtajat (esimiehet)

1892-1920	professori, sittemmin piispa Herman Råbergh
1920-1933	professori, sittemmin piispa Jaakko Gummerus
1933-1957	professori Martti Ruuth
1958-1961	professori Aarno Maliniemi
1962-1968	professori Kauko Pirinen
1969-1984	professori Martti Parvio
1985-1987	professori Pentti Laasonen
1988-1990	professori Eino Murtorinne
1991-1999	professori Simo Heininen
2000-2006	dosentti Kyllikki Tiensuu
2007-	dosentti Mikko Ketola (nykyinen pj)

Seuran varapuheenjohtajat

1908-1919	professori E. G. Palmén
1920	professori Jaakko Gummerus (Herman Råberghin kuoleman jälkeen puheenjohtajaksi 19.4. 1920)
1920-1927	professori Kustavi Grotenfelt
1928-1933	filosofian tohtori, sittemmin valtionarkeologi Juhani Rinne (varapuheenjohtajanvaihdos puheenjohtaja Gummeruksen kuoleman jälkeen 4.12. 1933)
1933-1957	dosentti, sittemmin professori Aarno Maliniemi
1958-1966	professori Erkki Kansanaho (loka-marraskuussa 1960 ja helmi-huhtikuussa 1961 sijaisena dos. Martti Ruutu)
1967-1968	professori Mikko Juva
1969-1984	professori Kauko Pirinen
1985	professori Erkki Kuujo
1986-1987	professori Eino Murtorinne
1988-1990	professori Simo Heininen
1991-1995	apulaisprofessori Esko Koskenvesa
1996-2006	professori Markku Heikkilä
2007-	dosentti Markus Hiekkänen (nykyinen varapj)

Seuran muut toimihenkilöt

Johtokuntaan kuului aluksi seitsemän jäsentä, jotka kaikki valittiin samaksi kolmivuotiskaudeksi. Vuodesta 1908 lähtien jäsenmäärä on ollut yhdeksän, joista kolme on vuosittain ollut erovuorossa. Uusimmissa säännöissä johtavaa elintä kutsutaan hallitukseksi. Jäsenet on ryhmitelty kymmenvuotiskausittain ensimmäisen valintavuoden mukaan.

Johtokunnan (toimikunnan, hallituksen) jäsenet 1891-2007

Herman Råbergh	1891-1920
O. I. Colliander	1891-1897
Elis Bergroth	1891-1897
Ad. Neovius	1891-1904

K. G. Leinberg	1891-1907
J. S. Pajula	1891-1897
J. A. Cederberg	1891-1897
E. G. Palmén	1898-1919
Arthur Hjelt	1898-1910
K. A. Appelberg	1898-1914
Jaakko Gummerus	1898-1933
Lauri Ingman	1905-1926
Martti Ruuth	1908-1957
Kustavi Grotenfelt	1908-1927
Kaarlo Österbladh	1908-1911
Antti J. Pietilä	1911-1925
Albin Simolin	1912-1919
Gunnar Suolahti	1915-1923
Carl von Bonsdorff	1920-1928
Kustaa Hallio	1920-1930
Juhani Rinne	1921-1935
Aarni Voipio	1924-1940
Aarno Maliniemi (vuoteen 1930 Malin)	1926-1961
Jalmari Jaakkola	1927-1932, 1934-1950
Paavo Virkkunen	1928-1951
Eric Anthoni	1929-1943
J. W. Wallinheimo	1931-1951
Ilmari Salomies (vuoteen 1935 Salonen)	1933-1950
Aarne Anttila	1936-1947
Martti Ruutu	1941-1970
Ola Cleve	1944-1967
Aaro Siljamäki	1948-1959
Jorma Vallinkoski	1951-1965
Mikko Juva	1951-1978
W. A. Schmidt	1951-1959
Kauko Pirinen	1952-1984
Erkki Kansanaho	1958-1966
Aimo Halila	1960-1974
Martti Parvio	1960-1985
Hannu Soikkanen	1962-1970
Eino Murtorinne	1966-1992
Esko Häkli	1967-1972
Bill Widén	1968-1994
Pekka Raittila	1971-1985
Pentti Virrankoski	1971
Pentti Lempiäinen	1972-1982
Esko Koskenvesa	1973-1996
Erkki Kuujo	1975-1989
Pentti Laasonen	1979-1992
Simo Heininen	1983-1999
Markku Heikkilä	1985-
Hannu Mustakallio	1986-

Kyllikki Tiensuu	1986-2006
Ilkka Mäntylä	1990-1995
Mikko Ketola	1993-
Juha Seppo	1993-2000
Gustav Björkstrand	1995-2006
Eino Lyytinen	1996-1998
Minna Ahola	1997-2006
Markus Hiekkanen	1999-
Kaisamari Hintikka	2000-
Tuija Laine	2001-
Sixten Ekstrand	2007-
Minnamari Helaseppä	2007-
Päivi Salmesvuori	2007-

Rahastonhoitajat ja sihteerit

Alkuaikoina sihteerin ja rahastonhoitajan tehtävät kuuluivat johtokunnassa eri henkilöille. Vuoden 1949 alusta lähtien seuran rahastonhoitajan tehtävät yhdistettiin sihteerin toimeen.

Keväällä 1934 johtokunta määritteli sihteerin toimenkuvan. Tämän tuli pitää pöytäkirjaa seuran ja sen johtokunnan kokouksissa, ”hoitaa kokouksien pidosta ja muusta toiminnasta koituvat käytännölliset tehtävät” sekä ”valvoa Seuran etuja ulospäin (raha-anomukset y.m.)”. Lisäksi velvollisuuksiin kuului seuran julkaisujen ”ylivalvonta” yhdessä esimiehen kanssa sekä arkiston ja kirjaston hoito. Kirjastonhoitajan ”toimi” mainittiin sihteerin tehtävien joukossa ensimmäistä kertaa. Sihteeri oikeutettiin käyttämään erikseen sovittavaa korvausta vastaan apulaissihteeriä.

Rahastonhoitajat

1892-1897	O. I. Colliander
1897-1910	Arthur Hjelt (syksyllä 1897 ensiksi Collianderin sijaisena; Hjeltin sijaisena syksyllä 1903 K. A. Appelberg)
1911-1913	Antti J. Pietilä (alkuvuodesta 1911 ensin sijaisena Kaarlo Österbladh)
1914-1917	Albin Simolin
1918	Antti J. Pietilä
1919	Martti Ruuth
1920-1923	Gunnar Suolahti
1924-1927	Aarni Voipio
1928-1948	Paavo Virkkunen
1949-1957	Aaro Siljamäki

Sihteerit

1892-1901	pastori Ad. Neovius
1901-1919	professori Jaakko Gummerus
(1905, 1910)	fil. kand. Kaarlo Österbladh)
1920-1933	professori Martti Ruuth (sihteerinvaihdos 4.12. 1933 Ruuthin siirtyessä puheenjohtajaksi)
1933-1943	dosentti, sittemmin professori Ilmari Salonen (Salomies)
1943-1944	fil. toht. Martti Ruutu (1.5. 1943 - 7.2. 1944)
1944-1947	pastori A. I. Turkkala
1948-1957	teol. lis., kirkkoherra Aaro Siljamäki
1958-1961	dosentti, sittemmin professori Kauko Pirinen
1962-1968	dosentti, vt. professori Martti Parvio
1969-1971	dosentti, vt. professori Eino Murtorinne
1972-1973	apulaisprofessori Pentti Lempiäinen
1974-1984	teol. lis., sittemmin toht. Esko Koskenvesa
1985-1988	dosentti, sittemmin professori Markku Heikkilä
1989-2002	dosentti, sittemmin professori Hannu Mustakallio
2003-2006	dosentti Mikko Ketola

2007- teol. maist. Jaakko Antila (nykyinen sihteeri)

Apulaissihteerit

Maaliskuussa 1927 johtokunta päätti, että sihteerin tehtäviin kuului huolehtiminen seuran kokouksista ja niiden pöytäkirjanpidosta. Samalla perustettiin apulaissihteerin virka. Apulaissihteeri vastasi julkaisujen painatuksesta ja levittämisestä, jäsenluettelosta ja uusien jäsenten hankkimisesta, jäsenmaksujen perimisestä ynnä arkistonhoidosta jne.

Senkin jälkeen kun seuralla ei virallisesti ollut apulaissihteeriä, entinen käytäntö julkaisutoiminnassa jatkui ainakin jossain määrin. Vielä vuoden 1940 toimintakertomuksessa todettiin, että tohtori Martti Ruutu oli jatkuvasti toiminut ”seuran painatustöiden toimitussihteerinä”.

Pitkän tauon jälkeen seura turvautui johtokunnan ulkopuolisen apulaissihteerin palveluksiin vuodesta 1969 lähtien.

Kirkkohistoriallisen seuran vuosikirjan toimittaminen oli seuran toiminnan alkuvaiheissa kuulunut sihteerille tai apulaissihteerille. Martti Ruudun pitkän kauden jälkeen vuosikirjasarjan toimittaminen liittyi jälleen sihteerin tehtäviin 1970-luvun alkupuolelle saakka. Koskenvesan kaudella (1966-1971) seuran vuosikirjan otti toimittakseen ensin dosentti, sittemmin apulaisprofessori **Pekka Raittila** ja myöhemmin pastori **Hannu Mustakallio** (vuosikirja 1980-1981 yhdessä toimitettuna). Raittila kuului johtokuntaan, mutta Mustakallio aloitti sen ulkopuolella.

1927	Aarni Voipio
1928-1930	Martti Simelius (Simojoki)
1931-1938	Martti Ruuth (Martti Ruutu)
1969	Esko Koskenvesa
1970-1973	fil. kand. Marjatta Vogt
1974-1978	fil. yo Kaj Kullberg
1986-1987 (lokakuu)	Aimo Virtanen
1987 (lokakuu) -1989	Ruth Franzén (ensin apulaissihteeri, minkä jälkeen vuonna 1989 julkaisusihteeri heinäkuuhun saakka)
1989-1990	Tarja-Liisa Luukkanen (vuoden 1989 jälkimmäisellä puoliskolla huolehti julkaisuasioista yhdessä sihteerin kanssa, 1990 myös julkaisusihteeri)
1991-1994 (tammikuun loppu)	Outi Leppä
1994-1995 (tammikuun loppu)	Kati Kempainen
1995 (helmikuu) -2007 (tammikuun loppu)	Timo Valtonen
2007 (helmikuu) -	Milla Bergström (nykyinen apulaissihteeri)

Julkaisusihteerit

Vuonna 2003 seuralle perustettiin erillinen julkaisusihteerin tehtävä, jolle kuuluivat seuran toimitusten sarjasta huolehtiminen sekä julkaisujen jakelu, markkinointi ja vuosikirjan toimittaminen yhdessä sihteerin kanssa.

2003- Tuija Laine

Arkistonhoitajat

Seuran toimihenkilöihin kuului alkuvaiheessa myös arkistonhoitaja; ensimmäiset säännöt puhuivat ”varastonhoitajasta”. Vuosisadan vaihteessa seuralla oli arkistonhoitajan lisäksi myös ”varastonhoitaja”, joka tarkoitti kirjaston hoitajaa. Gummeruksen sihteerikaudesta lähtien (1901) seuran sihteeri toimi samalla arkiston- (ja kirjaston)hoitajana, vaikka tehtävää ei enää välttämättä mainittu johtokunnan järjestäytymisen yhteydessä tai toimintakertomuksissa.

Kirkkohistoriallisen seuran arkisto ja kirjasto sijoitettiin tammikuussa 1902 Tieteellisten seuran taloon (ns. Pöllölä, myöhemmin Säätytalo). Aiemmin kirjasto oli sijainnut Ylioppilaskunnan kirjaston yhteydessä.

Johtokunta saattoi kiinnittää erikseen tilapäistä työvoimaa seuran arkiston järjestämiseen. 1920-luvulta lähtien seuralla oli usein erillisiä arkistonjärjestäjiä. Seuran arkisto siirrettiin Valtionarkistoon kesäkuussa 1958.

1892-1897	Elis Bergroth
1897-1901	Jaakko Gummerus (tilapäisenä sijaisena tohtori Erik Johansson, Johtok. ptk. 4.5. 1899 § 3)
1898-1901	Arthur Hjelt varastonhoitaja = kirjastonhoitaja
1920	Paul Nyberg
1924-1927	Aarni Voipio
1929-1933	Aarno Malin (Maliniemi)
1948-1954	A. I. Turkka (myös kirjastonhoitaja)
1955-1957	Kauko Pirinen (myös kirjastonhoitaja)
1958-1961	Jorma Vallinkoski (1959-1961 vain kirjastonhoitaja)
1959-1960	Paavo Lamminen (apulaiskirjastonhoitaja)
1962-1963	Esko Häkli (kirjastonhoitaja)
1966-1971	Esko Koskenvesa
1972-1973	Kaarlo Jalkanen
1974- 1979	Rauno Selin
1979-1983	Aila Narva

Jäsenmäärä

Ensimmäisten sääntöjen mukaan (§ 2) seuran jäsen oli jokainen Suomen kansalainen, joka maksoi jäsenmaksuna kertakaikkiaan 40 markkaa tai vuosittain 5 markkaa. Jäsenet jakautuivat siten käytännössä vakinaisiin jäseniin ja vuosijäseniin, vaikka tätä erottelua ei ensimmäisissä säännöissä vielä tehty. Lisäksi seura saattoi kutsua kunniajäseniä. Johtokunnan eli ”toimikunnan” tehtäviin kuului kutsua jäseniä ja ehdottaa vuosikokoukselle kunniajäseniä. Näin seuran jäsenyys oli luonteeltaan alkuvaiheessa ns. kutsujäsenyyttä. Ensimmäisessä kokouksessaan johtokunta päätti painattaa erityisiä listoja, joita oli lähetettävä jäsenyydestä kiinnostuneille. Vähän myöhemmin johtokunta asetti jokaiseen rovastikuntaan seuran asiamiehiä huolehtimaan mm. jäsenhankinnasta. (Johtok. ptk. 29.5. 1892 § 4 ja 14.2. 1894 § 5). Ensimmäisessä julkaisussa (SKHS toim. I. Porvoo 1895, 15-16) on luettelo näistä asiamiehistä (yhteensä 45 pappia silloisissa Turun, Porvoon ja Kuopion hiippakunnissa kaukaisinta eli Lapin rovastikuntaa myöten). Jäsenlistojen lähettämisen taloudellisesta tuloksesta ensimmäisessä vuosikertomuksessa (19.1. 1898) todettiin vain, että tällä tavoin oli ”jotakin saatu”. Pöytäkirjoihin ei ollut muuta kirjattavaa.

Vasta huhtikuussa 1904 pidetyn johtokunnan pöytäkirja (18.4. 1904 § 8) kertoo olennaisen seuran jäseneksi ottamisen kaksivaiheisesta prosessista: ”Uusiksi jäseniksi ilmoitettiin seuraavat henkilöt, joille aikaisemmin oli kutsumus lähetetty ja joilta nyttemmin oli suostumus saapunut.” Esimerkiksi arkkipiispa **Gustaf Johansson** kutsuttiin seuran jäseneksi huhtikuussa 1903, minkä jälkeen hänet seuraavassa marraskuussa ”ilmoitettiin” seuran jäseneksi.

Seuran toinen sihteeri oli vähitellen saanut sen jäsenasiat järjestykseen. Tuloksena oli painettujen pöytäkirjojen kolmannessa niteessä (*Suomen Kirkkohistoriallisen Seuran Pöytäkirjat liitteineen* III, 1902-1903, Porvoo 1904) julkaistu aakkosellinen luettelo, joka käsitti seuran silloiset jäsenet ammatteineen ja kotipaikkoineen. Vakinaisia jäseniä oli 49 ja vuosijäseniä 317; yhteensä seuralla oli vuoden 1904 alussa 366 jäsentä, niin kuin myös edellisen vuoden toimintakertomuksessa todettiin. Luettelosta on vielä helposti analysoitavissa, kuinka suuri osa jäsenistä oli pappeja sekä miten he alueellisesti jakautuivat; mukana on mm. inkeriläisiä pappeja. Toisen kerran tiedot seuran jäsenistä julkaistiin tilanteessa 1.6. 1910 (*Suomen Kirkkohistoriallisen Seuran Pöytäkirjat liitteineen* IX, 1908-1909, Helsinki 1910, 330-332).

Jaakko Gummeruksen sihteerikauden lopussa (1919) seuran jäsenmäärä oli kohonnut 775:een. Sihteerinvaihdoksen jälkeen jäsenasiat jäivät kuitenkin johtokunnan kokouksissa ja vuosikertomuksissa melko lailla syrjään. Vuosilta 1920-1947 ei ole esitettävissä mitään tietoja seuran jäsenten kokonaismäärästä! Vuodesta 1922 lähtien toimintakertomuksissa saatettiin ilmoittaa kuolleiden tai uusien jäsenten määrä. Vuoden 1929 osalta toimintakertomuksessa todettiin, että seura oli pannut toimeen ”järjestelmällisen tiedustelun” jäsenten hankkimiseksi, minkä tuloksena oli ollut peräti 181 uuden jäsenen hyväksyminen. Pöytäkirjoihin on tosin kirjattu vain kolme nimeä! Ehkä edellinen tieto koski niitä, jotka johtokunta oli *kutsunut* jäseniksi, jälkimmäinen taas niitä, jotka olivat kutsun perusteella *ilmoittautuneet* jäseniksi. Tosin tämä erottelu menettää vähitellen merkityksensä, ”karkaa käsistä”.

Uusien jäsenten lukumäärän ilmoittaminen jäi 1930-luvun ja 1940-luvun ensimmäisen puoliskon toimintakertomuksissa entistä harvinaisemmaksi; Ilmari Salomies ei sihteerikaudellaan kiinnittänyt asiaan juuri mitään huomiota. Jäljempänä olevaan luetteloon tietoja on koottu johtokunnan pöytäkirjoista. Vuonna 1936 hyväksytyjen sääntöjen mukaan seuralla oli paitsi vuosijäseniä myös lahjoittajajäseniä ja pysyviä (ennen: vakinaisia) jäseniä. Ensimmäinen lahjoittajajäsen oli kauppaneuvos **Osk. Huttunen** Helsingistä, joka hyväksyttiin jäseneksi toukokuussa 1941 (Johtok. ptk. 5.5. 1941). Hän jäikin ilmeisesti ainoaksi lahjoittajajäseneksi, vaikka toive saada lahjoittajajäseniä oli käynnistänyt koko sääntöuudistuksen.

Vasta Aaro Siljamäen sihteerikaudesta lähtien seuralla oli esittää joitakin jäsenmäärätietoja, mutta tällöinkin vain vuosilta 1948 (jolloin uusien jäsenten määräksi ilmoitettiin peräti 210, missä nousua lähes 50 %), 1949 ja 1954. Kauko Pirisen sihteerikaudesta lähtien tilastot ovat taas olemassa, vaikkakin erottelu vuosi- ja pysyviin jäseniin puuttuu. Martti Parvion laatimissa toimintakertomuksissa on uusien jäsenten - vaikkakaan ei koko jäsenistön - osalta toteutettu mainittu erottelu.

Eino Murtorinne päätti vuoden 1969 toimintakertomuksen toteamalla, että seuran jäsenluettelo oli kertomusvuoden aikana "täydellisesti uudistettu". "Uusi jäsenluettelo tarjoaa entistä paremmat mahdollisuudet tarkkailla mm. jäsenmaksujen suoritusta." Seuraavasta vuodesta lähtien jäsenet voitiin vuosikertomuksissa - ensimmäistä kertaa 52 vuoteen! - erotella pysyviin ja vuosijäseniin. Pysyvien jäsenten sijasta ruvettiin käytännössä puhumaan ainajäsenistä, vaikka vielä uusimmissakin säännöissä virallisena terminä on "pysyvä jäsen".

Sen jälkeen kun jäsenmäärää oli ruvettu uudestaan laskemaan, luvut kasvoivat lähes säännöllisesti vuosi vuodelta. Huippunsa (1429) tilastot saavuttivat 1984, Esko Koskenvesan sihteerikauden viimeisenä vuonna. Aloittaessaan tämän jälkeen oman kautensa Markku Heikkilä kirjasi erittäin merkittävän "tilastotappion"; hän ilmoitti vuoden 1985 jäsenmääräksi 955 (-474 jäsentä!).

Vuosittaisissa jäsentilastoissa on annettu aiempaa yksityiskohtaisempia tietoja, mistä olkoon esimerkkinä kertomus vuodelta 1997. Tällöin seuran 905 jäsenestä vuosijäseniä oli 747, joista yhteisöjä oli 43 - joukossa yhdeksän seurakuntaa ja 21 kirjastoa.

Kunniajäsenet 1914-1998

Suomen kirkkohistoriallinen seura saattoi jo ensimmäisten sääntöjensä mukaan kutsua kunniajäsenikseen "sekä oman maan että ulkomaan miehiä". Vuonna 1921 hyväksytyjen sääntöjen mukaan vuosikokous voi kutsua kunniajäseniksi henkilöitä, "jotka ovat etevällä tavalla edistäneet kirkkohistoriallista tutkimusta" (5 §). Muotoilu säilyi suurin piirtein samana 1990-luvulle saakka (1962 ja 1973: "etevästi", pro "etevällä tavalla"). Nykyisten, vuonna 1993 vahvistettujen sääntöjen mukaan (§ 3) "seura voi kutsua vuosikokouksessa hallituksen ehdotuksesta kunniajäseniksi henkilöitä, jotka ovat edistäneet merkittävästi kirkkohistoriallista tutkimusta".

- 1) Upsalan yliopiston kirkkohistorian professori, tuomiorovasti **Herman Lundström** (1914-1917)
- 2) Lundin yliopiston kirkkohistorian ja symboliikan professori **Hjalmar Holmquist** (1938-1945)
- 3) Kööpenhaminan yliopiston kirkkohistorian professori **Oscar Andersen** (1944-1959)
- 4) Oslon yliopiston kirkkohistorian professori **Oluf Kolsrud** (1944-1945)
- 5) Luulajan hiippakunnan piispa, teologian tohtori **Bengt Jonzon** (1944-1967)
- 6) Professori **Martti Ruuth** (1951-1962)
- 7) Lundin yliopiston kirkkohistorian ja symboliikan professori **Hilding Pleijel** (1952-1988)
- 8) Yliarkistonhoitaja, professori **Björn Kornerup** (Kööpenhamina) 1954-1957
- 9) Professori **Jalmari Jaakkola** (1955-1964)
- 10) Lundin yliopiston käytännöllisen teologian ja kirkko-oikeuden professori **Sven Kjöllnerström** (1955-1981)
- 11) Professori **Aarno Maliniemi** (1963-1972)
- 12) Arkipiispa **Ilmari Salomies** (1963-1973)
- 13) Kööpenhaminan yliopiston kirkkohistorian professori **Niels Knud Andersen** (1970-1987)
- 14) Professori **Martti Ruutu** (1971-)
- 15) Upsalan yliopiston kirkkohistorian professori **Sven Göransson** (1973-1989)
- 16) Oslon piispa (eläkkeelle 1998), entinen Menighetsfakultetin kirkkohistorian professori **Andreas Aarflot** (1978-)
- 17) Arkipiispa **Mikko Juva** (1983-2004)
- 18) Piispa **Erkki Kansanaho** (1983-2003)
- 19) Professori **Kauko Pirinen** (1983-1999)
- 20) Kööpenhaminan yliopiston kirkkohistorian professori **Leif Grane** (1989-)
- 21) Professori **Martti Parvio** (1990-1993)
- 22) Professori **Lauri Koskenniemi** (1998-)
- 23) Professori **Pentti Laasonen** (2001-)
- 24) Professori **Eino Murtorinne** (2001-)
- 25) Professori **Eira Paunu** (2002-)
- 26) Professori **Aune Jääskinen** (2004-)
- 27) Professori **Juha Seppo** (2004-)
- 28) Professori **Simo Heininen** (2004-)

[Henkilöluetteloihin on siht. Jaakko Antila tehnyt 2000-luvun osalta päivityksiä viimeksi maaliskuussa 2007.]